

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka --- 1 " — "	Majiteľ' a vydavateľ' :	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Jednotlivé číslo 8 hal.	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Nový Pápež. Benedik XV.

Vysoký sbor kardinálov svätej cirkvi rímsko-katolíckej v konklave cez tri dni trvajúcim 3. septembra popoludní o 12. h. a 30 minútach vyvolil nástupcu v Pánu zosnulého Pápeža Piusa X, nového miestodržiteľa Krista Pána a viditeľnú hlavu katolíckej cirkvi celého sveta.

O pol hodiny pozdejšie nepočetnému množstvu na obrovskom priestore pred bazilikou sv. Petra stojácejmu, diakon kardinálov voľbu pápeža z vonkajšej pavlače sídelného chrámu, dľa zvyku prastarých obradov, na vedomie dal nasledovne: Annuntio vobis gaudium magnum: habemus Papam Eminentissimum et Reverendissimum Dominum Cardinalem Jacobum Della Chiesa, qui sibi nomen imposuit: Benedictus decimus quintus.

— Zvestujem vám veľkú radosť: máme Pápeža: jeho Eminenciu najdostojnejšieho pána Kardinála Jakuba Della Chiesa, ktorý si dal meno Benedik Pätnásty.

Po dlhom rade Piusov a Lvov v správe

zemského kráľovstva Krista Pána nasleduje Benediktus, Požehnaný a jako jeho meno, tak aj jeho panovanie požehnanie znamená celému katolíckemu a vôbec kresťanskému svetu.

Stručný životopis nového Pápeža je nasledujúci:

Jakub Della Chiesa narodil sa v Genue 12. novembra roku 1854. Pochádza z poprednej rodiny horného Talianska. Jeho otec bol markýz Jozef Della Chiesa a jeho matka menovala sa Giovanna markýza Migliorati. Stredné školy odbavil vo svojom rodisku, kde aj na tamojšej universite roku 1875. so zvláštnym vyznačením zakončil štúdia právnické. O niekoľko mesiacov pozdejšie vstúpil do najchýrnejšieho rímskeho kollégia Capranica zvaného, v ktorom bo-

hoslovecké štúdia odbavil s veľkým vyznačením, po čom 21. decembra 1878. vysvätený bol za kňaza. Za tým prijali ho do Academie dei Nobili Ecclesiastici, ústavu to šľachtických duchovných, v ktorom mladých kňazov pripravovali

ku diplomatickému povolaniu a ku vyšším cirkevným úradom rímskym. Kým sdokonával sa vo vyšších vedách, účinkoval spolu aj ako pomocný úradník tajomníctva mimoriadnych cirkevných záležitostí, ktorého úradu náčelníkom bol monsignore Rampolla del Tindaro, pozdejší štátny sekretár pápežský. Keď Rampolla vymenovaný bol za pápežského nunciusa do Španielska, ako tajomníka vzal ta sebou aj Della Chiesa. Úrad tajomníka nunciatúry v Madride zastupoval od r. 1883—1887. Vtedy pápež Lev XIII. Rampollu vymenoval za kardinála a štátneho sekretára pápežského a spolu s ním vrátil sa do Ríma aj Della Chiesa a ako tajomník u boku Rampollu účinkoval ďalej aj v štátnom sekretariáte. Medzitým obsiahol rôzne vyznačenia a hodnosti cirkevné; ako pápežský praelát roku 1901, stal sa námestníkom štátneho sekretára a v tomže roku konsultorom svätého Officia a tieto hodnosti podržal aj v prvých štyroch rokoch panovania Pápeža Piusa X. Po smrti bolognanského kardinála arcibiskupa Pápež Pius X. za bolognanského arcibiskupa 16. decembra 1907. vymenoval a 22. decembra v sixtinskej kaplnke osobne vysvätil Della Chiesa. Od tých čias pokojne a blahonosne účinkoval v rozsiahlom jeho arcibiskupstve, meno jeho ani nespomínali vo verejnosti, až keď 25. mája bežiaceho roku s najdostojnejším kniežom primasom Uhorska Jánom *Csernochom* a s dvanástimi druhmi, vymenovaný bol za kardinála.

Radostnú zvesť volby nového Pápeža s týmto najvhodnejšie zaključíme predpísanou modlitbou:

O Bože! Pastieru a predstavený všetkých veriacich! pokorne Ťa prosíme, shliadni milostive na služebníka Svojeho *Benedika*, ktorého si za najvyššieho pastiera Cirkvi Svojej, za námestníka Svojeho na zemi ustanovil. Udeľ mu ducha múdrosti, rady a sily, aby Tvoju svätú Cirkev s prospechom riadil, všetky jej údy v jednote viery a lásky zachoval, sverenému sebe stádu skrze učenie a príklady užitočným bol a spolu s ním život večný dosiahol. Skrze Pána nášeho, Ježiša Krista, Syna Tvojeho, ktorý žije a kráľuje v jednote Ducha Svätého, Boh, na veky vekov. Amen.

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Celý svet v plameňoch.

Vojna proti Rusku.

**Víťazstvo Danklovej a Auffenbergovej armády.
Vyše 18 000 Rusov v našom zajatí.**

Million našich hrdinských bojovníkov od 26. augusta v horúcich bitkách cez desať dní znúžile bojoval ruskej presile. Čo svet svetom stojí, ešte nebolo takej hroznej vojny. A v zápasoch milliona proti millionom s božskou pomocou víťazí naša hrdinská armáda, ako o tom svedčí nasledujúca, Uhorskou Telegrafickou Kancelláriou 1. septembra uverejnená úradná zpráva:

Bitky, ktoré sa na ruskom bojišti z našej offensívy vyvinuly, vojnu ešte nerozhodly. Na západnom krídle hlboko napred vniknúc na nepriateľské územie, vo východnej Haliči ale domajšiu pôdu voči nepriateľskej presile z kroka na krok brániac: naše čaty chýr svojej prastarej hrdinskosti všade dokázaly a s úplnou dôverou hľadajú v ústrety vážnym zápasom, ktoré ešte pred nami stoja.

Opísanie bitiek pominulého týždňa bude povolaním historie. Nateraz priebeh udalostí len vo veľkých obrysoch možno nastíniť.

Na východ od Danklovej armády, ktorá pri Krasniku v trojdňovej bitke zvíťazila, dňa 25. augusta, medzi Hucvu a Vjeprz dirigovaná Auffenbergova armáda začala útočiť na nepriateľské sily, ktoré v smere Cholmu na juh postúpily. Z tohto sa vyvinula bitka pri Zamošče a Komarove.

Dňa 28. augusta citeľným sa stalo zakročenie cez Belz a Uchnov napred poslaných čiat stojacich pod velením jeho cis. a kráľ. výsosti pána arcikniežata Jozefa Ferdinanda. Ponevác na umelej ceste Zamošče—Krasnostav stály voči nám primeráne len slabšie sily, dňa 29. augusta značné časte armády mohli sa zvrtnúť z územia okolo Zamošče na východ a postúpiť po Česniki. Oproti tomu všade s veľmi veľkou smelosťou a húževnatosťou bojujúci nepriateľ svoje sily najprudšie rozvinul proti územiú okolo Komarova patrne s tým úmyslom, aby sa tu prebil. Večer armáda stála na čiare Przevodov—Grodek—Česniki—Vielaca. Grodek a Česniki tvorily asi punkty prelomenia frontu. Z ruskej strany aj novšie, z Krylova

a Grubešova sem kommandované sily zamiešaly sa do boja.

V nasledujúci deň Auffenbergova armáda pokračovala v započatom obkolesení, nepriateľ ale pokračoval v pokusoch prebitia sa, následkom čoho náš front konečne odchytil sa po Labunie — Tarnovatka. Medzitým voj arcikniežaťa zväčša prišiel napred po kočovú cestu medzi Telatynom a Rachanie.

Dňa 31. augusta v obkolesení nepriateľa za najprudších bojov sa pokračovalo, nakoľko naše čaty aj zo severa zvrty sa ku Komarovu. Pri Komarove Rusi už v najväčšej miere ohrožovaní začali reterirovať ku Krylovu a Grubešovu. Od hroziaceho obkolesenia ale proti voju arcikniežaťa, sa zachránili.

Konečne 1. septembra popoludní stalo sa istým, že Auffenbergova armáda, v ktorej aj viedeňské čaty a jeden generálom pechoty Boroevičom vedený voj mimoriadnou húževnatosťou a bravúrou bojoval, definitívne zvíťazila. Komarov a vršky od Tyšovca na juh sme zaujali. Arciknieža napredoval ku Staroje-Sielu. Do našich rúk padly celé hufy zajatcov, nepočtený válečný materiál, medzi ním 200 kanónov a veľa strojových pušiek.

Počas týchto bojov Auffenbergovej armády Danklova armáda dňa 26. augusta prebojovala druhú bitku pri Niedrzviše-Duši a zpomedi našich čiat, ktoré od Visly na západ postúpily, pritiahla k sebe cez rieku ďalšie sily. V nasledovné dni celá táto armáda postúpila napred ku Lublinu obkľučujúc nepriateľa.

V jednom čase so spomenutými udalosťami aj vo východnej Haliči viedol sa ťažký boj.

Naše na prekazenie vtrhnutia silného a v presile sa nachodiacieho nepriateľa vyslané sily dňa 27. augusta na čiare Dunajov—Busk nadabily na nepriateľa. Napriek zdarom stlpov, ktoré zaujaly od Komorzani na západ ležiace vršky, naše na oboch stranách zložovskej umelej cesty napredujúce časte armády, voči nepriateľovi, ktorý zvlášte dotyčne delostrelectva bol príliš silný, nevedely docieľiť úspechu.

Dňa 28. augusta pokračovali v útočení aj na časte armády, ktoré bojovaly od Lvova na východ. Popoludní utiahnutiu sa

našich čiat za Gujla—Lipou a na užší priestor ležiaci od Lvova na východ a na sever tým menej bolo možno vyhnúť, lebo aj naše južné krídlo bolo ohrožované od Brzezanov.

Utiahnutie stalo sa v úplnom poriadku bez toho, že by ho patrne tiež veľmi vysilený nepriateľ bol značnejšie mýlil.

Dňa 29. augusta Rusi pozdĺž celého fronta znova útočili a z územia od Lvova na severo-východ ležiaceho svoje sily potiskli na juh. Na druhý deň tento útok stal sa nadmieru prudkým. Obzvláste od smeru Przemyslu a Tirlejova bol vstave nepriateľ vtiahnuť do boja vždy novšie sily, voči ktorým naše čaty, keďže sa opätovne pokúsily oslobodiť sa od napadnutia novších ruských čiat, ktoré sa od Rohatynu na západ shromažďovali, — prinútené byly cúvnuť ku Lvovu a Nikolajevu.

Naše statné čaty vo všetkých týchto bitkách utrpely veľké ztraty, zvláste od nepriateľského delostrelectva, ktoré pálilo zo silných a aj z moderných ťažkých kanónov.

Súhrne zistiť možno, že dosiaľ bojujeme asi proti 40 ruským pešim a 11 jazdeckým divíziám a aspoň polovicu týchto sme za veľkých ztrát odbili.

Generálmajor Höfer,

námestník šéfa generálneho štábu.

Rozhodujúce bitky na severe.

Uhorská Telegrafická Kancellária v pondelok 31. aug. uvorejnila nasledovnú z ruského bojišťa príslú zprávu :

Na severnom bojišti naše čaty aj ďalej stoja v tuhom boji od čiare Lublin—Krasnostav—Grubešov na juh. Rozhodnutie v najbližšom čase možno očakávať.

Prelomili sme čiaru Rusov.

Viedeň, 1. septembra. Dľa zpráv príslých na hodnoverné miesto, ku našim čatám, ktoré napredujú ku Lublinu a od Zamošče na sever, od nedele pripojuje sa aj jedna tretia naša postupujúca armáda, ktorá od Sokalu tiahne napred ku Vladimir-Wolynskiju. Čiaru Rusov naše čaty prelomily.

Na pravom krídle okolo Nišniova od dní vedú sa veľké bitky, ktoré sú nám prajné. Ruské armády očividome klesajú a ich odpor slabne.

Rusi cúvajú od Lublina na sever.

Viedeň, 1. septembra. «Reichspost» zo severovýchodného bojišťa 30. augusta dostal nasledovný telegramm :

— Príznaky poukazujú na to, že ruská armáda nepostojí na svojom, na sever započatom reterirovaní za Lublinom. S týmto akcia čiat generála jazdy Dankla sa stane slobodnou, čo je z toho ohľadu dôležité, lebo veľké víťazstvá tohto vojenského stľpu krem zdarného napredovania ľavého krídla našej hlavnej armády, zabezpečia aj útočenie centra hlavnej armády.

Napredovanie ľavého krídla.

Viedeň, 1. septembra. «Sonn- und Montagszeitung» od svojho zpravodajcu na hlavnom vojenskom stáne dostal v nedeľu nasledovné tri telegrammy :

Predpoludním o 9. h. 50 m. Rozhodujúca bitka na severovýchodnom bojišti vedie sa dľa plánu. Nálada je optimistická, lebo očakávať sa dajúce udalosti sú základne prichyšané. Nádeje a výpočty našej armády sú úplne uspokojujúce. Úspechy ľavého krídla osožia všeobecnému plánu a zabezpečujú jeho prevedenie.

Predpoludním o 10. h. 30 m. Obrovská bitka na severovýchodnom okolí Haliče trvá ďalej. Všeobecné polozenie je nezmenené.

Večer o 9. h. Obrovská bitka trvá ďalej. Ľavé krídlo stále napreduje ku dôležitému centru v Cholme.

Viedeňskí zpravodajcovia o bitke.

Viedeň, 31. augusta. Vojenský zpravodajca «Fremdenblatt-u» dňa 31. augusta rano o. 9 h. oznámil :

Dnes je šiesty deň veľkej bitky. Naše čaty obdivuhodnou vytrvalosťou bojujú. Zbojovnej linaje prichodia znamenité chýry v náš prospech. Navrátení ranení rozprávajú divy o hrdinskosti našich čiat. Na hlavnom vojenskom stáne panuje dobrá nálada.

«Neue Freie Presse» oznamuje : V nedeľu v noci o všeobecnom položení prišli prajné chýry. Bitka trvá a v ústrety jej ďalšiemu priebehu s dôverou hľadia.

Polozenie je pre nás prajné.

«Wiener Allg. Zeitung» oznamuje : Bitka s nezmenenou prudkosťou trvá. Počasie je prajné. O jednotlivých podrobnostach bitky z vojenských príčin predbežne nemožno podať zpravu, isté je ale, že polozenie sa pre nás prajne utvorilo

Smrť ruského generála Vannovského

«Wiener Allg. Zeitung» oznamuje z Berlina : Ruský generál Vannovski, ktorého jeden uhorský honvéd v bodákovom boji smrteľne ranil a ktorý následkom rán zomrel, pred svojou smrťou niekoľko sto rubľov svojich peňazí z vďaky za láskyplné zachádzanie, v ktorom mal účasť zo strany rakúsko-uhorského zdravotníckeho osobníctva, daroval Červenému Krížu. Tu živý ruch budí, že medzi listami padlého generála našli cárov list, v ktorom generála Vannovského po podmanení Haliče vymenúva za gubernátora Haliče so sídlom v Lvove.

Hrdinský honvéd-husár.

Lvov, 1. septembra. «Dziennik Polski» oznamuje, že v tamojšej nemocnici leží jeden ťažko ranený uhorský honvéd-husár. Keď z bezpovedomého stavu k sebe prišiel, prosil, aby mu na tabulku nad hlavou napísali : «Zabil som 40 kozákov». Jeho žiadosti vyhovel.

Prajná zpráva z hlavného vojenského stánu.

Viedeň, 2. septembra. Vojenský zpravodajca «Neue Freie Presse» z hlavného vojenského stánu v pondelok predpoludním oznámil :

Čaty na oboch frontoch po oči zašiancované stoja zoči-voči. Sto a sto veľkých a malých bitiek sa vedie na obrovskej bojovnej čiare. Polozenie nášho centra je nepoklätiteľné. Ešte aj pošta punktovne príde sem z Lvova a prináša nám oduševňujúce chýry o podrobnostach bojov, ktoré sa od nás ďaleko vedú. Posícia nášho východného krídla je prirodzenými a umelými prostriedkami dobre posilnená. Železnice za chrbtom našej armády ustavične dovážajú muníciu a potraviny, kdežto nepriateľovi dováža ich zväčša len vozotajstvo. Všeobecné polozenie je nezme-

nene dobré. Nálada našich je výtečná. Útok centra ruskej armády proti našej hlavnej sile bol neprirodzený a odtedy nepriateľská armáda obmedzuje sa na obranu. Vysvitlo, že plán útočenia Rusov bol vybudovaný na pomýlených predpokladaniach.

«Die Zeit» oznamuje, že naše útočiace ľavé krídlo nezadržateľne napreduje.

V Lvove kanonádu už nepočuť.

Viedeň, 2. septembra. Vojenský zpravodajca «Neue Freie Presse» zo severovýchodného bojišťa sdeľuje: V Lvove 31. augusta len za štyri hodiny bolo možno počuť dunenie kanónov z bojišťa, potom dunenie kanónov vždy z väčšej diaľky sa ozývalo, konečne utíchlo. Z tohto v Lvove uzatvárajú, že v pondelok bitka viedla sa už ďaleko na sever od Lvova.

Rusi sa boja honvédhusárov.

Do Viedne prišlé poľské časopisy krásne podrobnosti prinášajú o veľkých bitkách posledných dní. Konštatujú, že Rusi, akonáhle sa dostanú pred oči našej armády, sa naľakajú a podávajú dôkaz, že sú vôbec neni takí hodní, ako mužstvo rakúsko-uhorskej armády. Ešte aj o veľa silnejšie ruské čaty zutekajú pred našimi nepomerne menšími čatami. Na severovýchodnom bojišti v posledné dni dve švadrony našej jazdy tak rozprášily dva batailony ruskej pechoty, ačkoľvek ruská pechota mala aj oddelenie so strojovými puškami, že po dvoch ruských bataillonoch neostalo ani chýru ani slychu. Ruskí vojaci zvlášte sa boja uhorských honvédhusárov. Kde uhorská jazda letí sťa vichor, strach Rusov nezná hraníc. Zajatí ruskí dôstojníci a vojáci rozprávajú, že pred bitkou ruskí vojáci s poverčivou bážňou hľadali, kade sú «červení čerti». Ruskí vojaci vôbec lakto nazývajú uhorských honvédhusárov.

Veľké víťazstvá na ruskom bojišti.

Uradná zpráva o víťazstvách.

Sedem dní trvajúci rozhorčený boj, ktorý sa viedol na okolí Zamošče—Tyšovec, v utorok 1. septembra skončil sa s úplným víťazstvom Auffenbergovej armády. Zajali sme početné nepriateľské čaty a dosiaľ sme ukoristili 160 kanónov.

Rusi cez rieku Bug reterirujú. Armáda generála jazdy Dankla, ktorá teraz na Lublin útočí, tiež nepretržene docieľuje úspechy. Vo

východnej Haliči Lvov je ešte v našich rukách, napriek tomu voči postupovaniu Rusov, ktorí sú v prevahe, polozenie je tam veľmi ťažké.

Učinok našich víťazstiev vo Viedni.

Viedeň, 3. septembra. Chýry o skvelých víťazstvách, ktoré armády Dankla a Auffenberga vydobily na severnom bojišti v bitke millionov ľudí, rozletely sa tu včera len vo večerných hodinách a v každej časti mesta vzbudily najradostnejšie upokojenie. Večerné časopisy píšu, že po dňoch obrovského napnutia chýry o skvelých víťazstvách rakúsko-uhorskej armády, roznieť srdcia a posilnia dôveru, že zbývajúce úlohy s podobným zdarom budú riešené.

«Fremdenblatt» o položení na severnom bojišti.

Viedeň, 3. septembra. Dľa «Fremdenblatt»-u z každej zprávy na to možno uzatvárať, že polozenie našich čiat je veľmi prajné a tak možno počítať na to, že hrdinské držanie sa našich čiat bude korunovať úplný zdar.

Zajatí Rusi.

Ako «Budapesti Tudósító» oznamuje, o veľa väčší je počet tých Rusov, ktorých naša armáda zajala, než sa z počiatku nazdávali. Zpomedzi zajatcov 8500 strážia v Uhorsku.

Bitka pri Krasniku.

Dľa zpráv poľských časopisov pri Krasniku ruský front sial od Jozefova po Frampol. V tejto bitke s ruskými vojenskými sbormi zúčastnilo sa vyše 300.000 mužov. Táto veľká rozsiahlosť bitky dáva veľkú významnosť tam vydobitému skvelému víťazstvu rakúsko-uhorskej armády.

Bitka pri Krasniku je novším dôkazom toho, že ruskí hlavní velitelia popustiac nátlaku generálneho štábu francúzskej a anglickej armády zmenili svoj pôvodný válečný plán a o to sa usilovali, aby nakoľko len možno útočili alebo aby na rusko-poľskej hranici aspoň útočenie rakúsko-uhorskej armády zadržali. Osud útočenia Rusov, ako «Czas» píše, bitka pri Krasniku rozhodla a útočenie Rusov už na počiatku úplne zlomila.

Novšia úradná zpráva.

«Budapesti Tudósító» vo štvrtok (3. sept.) večer vydal nasledovnú, novšiu zo severného bojišťa prišlú zprávu:

Danklova a Auffenbergova armáda dosiaľ dala odvieť 11.600 válečných zajatcov a ešte 7000 zajatcov pošle. V bitke pri Hucve, nakoľko je dosiaľ známe, ukoristili sme 200 kanónov, veľmi mnoho materiálu, početné vozotajstvo, štyri automobile a poľné kancelárie 19. ruského vojenského sboru spolu s veľmi dôležitými tajnými listinami. Nepriateľ úplne reteriruje. Naša armáda ho celou silou prenasleduje.

Genrálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

Offensíva Rusov zmarená.

Viedeň. 4. septembra. «Fremdenblatt» konštatuje, že úplné víťazstvo, ktoré rakúsko-uhorské a nemecké čaty nad Rusmi vydobily, ako aj úplný zdar Nemecka na západnom fronte celkom zničily válečný plán Ruska a Francúzska. Zamýšľaná offensíva Rusov na troch čiarach: proti východnému Prusku, proti pruskému nize na juh ležiacemu územiu a prot Haliči sa úplne zmarila.

Významnosť víťazstva.

Viedeňské časopisy vítajú úplné víťazstvo armády Auffenberga a Dankla, nastiňujú ich význam, ktorý nielen v monarchii, lež aj u našich spojencov vzbudí radostné city. Víťazstvom armády Auffenberga a postúpením Danklovej armády za víťazného boja po Lublin úplne dosiahli sme cieľ našich agresívnych operácií medzi Bugom a Vislou. Čo sa týče boja, ktorý vo východnej Haliči ešte trvá, základná je nádej, že o krátky čas podarí sa premôcť aj silné ruské čaty, stojace okolo Lvova.

«Neues Wiener Tagblatt» píše, že nekonečný význam víťazstiev Dankla a Auffenberga je v tom že dnes už životnej žile celej našej armády, hlavnej železnickej čiare s dvoma pármikolajnic Krakov—Przemysl—Lvov, nehrozí žiadne nebezpečie. Rusi najviac okolo Lvova môžu docieľiť úspechy, ale len za čas.

V Berlíne chýry o víťazstve rakúsko-uhorskej armády, ktoré časopisy v pozdných nočných hodinách v osobitých vydaniach oznámily, vyvolaly všeobecnú radosť. Bez prestania privolávali na slávu hrdinskej rakúsko uhorskej armáde, kráľovi Francovi Jozefovi a víťazným generálom

Danklovi a Auffenbergovi Oduševnené demonštrácie trvaly temer do rána.

Víťazstvá Dankla a Auffenberga.

Pravé krídlo ruskej armády porazené.

Vojenski zpravodajcovia časopisov z hlavného stanu oznamujú:

Vo východnej Haliči v piatok 4. septembra nebolo bitky. Dobíjanie Lublina trvá. Generál Auffenberg svoje skvelé a veľavýznamné víťazstvo dovršil zdarným prenasledovaním nepriateľa. Víťazstvá Dankla a Auffenberga našu armádu oslobodily od ruských armád stojacich medzi Vislou a Bugom a od ich okolesujúcich pohybov. *Hlavná ruská armáda úplne utratila svoje pravé krídlo a teraz samotná operuje v Haliči.* Nad ňou sú čaty Auffenberga. Z tejto príčiny správa armády víťazstvo Auffenberga si vysoko cení.

Čaty Auffenberga bojovaly mimoriadnou oduševnenosťou a hrdinkosťou. Pri Zamožče čaty pretekaly sa v napredovaní a chrabrosti. Tak bojovaly, ako keby byly bývaly na manevroch. Bitku pri Zamožče začaly moravské čaty a vyznačily sa aj čaty dolnorakúskeho landvehru.

Bitka pri Komarove bola najprudšia. Tu ruský generál Plehve chcel prelomiť našu čiaru a jednu časť našich čiat, hrdinsky bojujúce moravské pluky na kus aj odtisknul na západ. Ale sa dostal do pasce, bo v tom istom čase od juhu na oboch brehoch rieky Hucvy postupily napred pod vedením Borojeviča stojace *hornouhorské pluky* a tyrolské pluky arcikniežata Jozefa Ferdinanda a na širokej čiare prekážaly útočenie Rusov. Bitku rozhodol hrdinský útok na šiance pri Tyšovciach, kde o život a smrť bojujúci Rusi **utrpejú katastrofálnu porážku.** **Víťazstvá pri Zamožče a Komarove sú rozhodujúce a veľavýznamné,** bo prekázaly spojenie sa ruských čiat, stojacich medzi Vislou a Bugom s čatami stojacimi pred Lvovom.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Plukovní rozkaz arcikniežata Jozefa.

Arciknieža Jozef, podmaršall, veliteľ divízie, minulý týždeň vydal denný rozkaz ku hrdinskému, v Srbsku bojujúcemu pešiemu

pluku č. 44. a vrelými slovami zveleboval nezapomenuteľnú hrdinskosť našich synov. Denný rozkaz takto znel:

«S hlbokým dojatím som sa súčasťnil na slávnom napredovaní 44-níkov, keď prechádzali cez Sávu. Videl som ich v hustej záplave gúl hrdinským spôsobom, bez bázne, verne ich povinnosti napred ísť. Vedel som, že sú oni príkladní vojaci, ale dnes som sa presvedčil, že sú oni v najkrajšom a najšľachetnejšom smysle slova hrdinovvia. Dôstojníci práve tak jako mužstvo. Každý z nich nám podal príklad, ktorému podobný málo sa najde v histórii, taký príklad, ktorý nasledovať mne a všetkým mojim podriadeným bude slávne.

Žiaľom naplnený myslím na padlých hrdinov, ktorých Boh a historia vavrínom ovenčí. Smrť každého jednotlivého z nich takým hlbokým žiaľom naplňuje moje srdce, ako keby boli bývali mojimi vlastnými vrele milovanými dieťkami a ich pamiatka na veky bude žiť v mojej duši. Odporúčam ich do milosti všemohúceho Boha!

44-níci! Slávni hrdinovvia! Synovia moji drahí! Všetkým posielam vám stisknutie ruky v mene najväčšieho pána zbrannej moci a ďakujem vám, že ste svojou slávou vlasti vydobili slávu a armáde chýrečné meno. Celá moja divízia s radosťou a s dojatím vás pozdravuje a som nekonečne hrdý na to, že spolu s vami môžem ďalej bojovať. S úprimnou vďakou a oddanosťou vám posielam svoje blahoželanie a prosím Všemohúceho, aby vás i ďalej ochraňoval a vašej zástave aby dopomohol ku ďalším jasne skvejúcim sa víťazstvám.

Rakúsko-Uhorsko za mohamedánov v Sandžaku

Sarajevo, 1. septembra. Tu vydali nasledovnú úradnú zprávu: Ponevác v bývalom tureckom Sandžaku táborom ležiace srbské a černo-horské čaty tamojšie mohamedánske osady rozstrieľajú a proti mohamedánskému obyvateľstvu, ktoré oproti nám prechováva priateľské city, zaviedly skutočný kynožiaci hon, naše čaty vtiahly po Plevlje do Sandžaku a týmto prekazily vykynoženie tamojších mohamedánov, ktoré bolo už v plnom prúde. Ponevác ale na stálé obsadenie Sandžaku z vojenských príčin nateraz ešte nemožno za-

mýšľať a ponevác na týchto územiach bývajúci mohamedáni po odtiahnutí našich čiat na každý pád boli by vystavení novším lúpežníckym útokom, nešťastní mohamedáni ušli na naše hranice a prosili dovolenie, aby mohli prejsť cez hranicu. Zodpovedne našim tradíciám, monarchia v týchto ťažkých časoch sľutuje sa nad muzulmánmi, pripravenými o domov a majetok a ušľým mohamedánom na dobu vojny poskytne útulok, kým bude možné zaviesť ich späť do ich domova a definitívne ich oslobodiť od ich vraždiacich tyrannov.

Francúzski dôstojníci v srbskom generálnom štábe.

Sofia 2. septembra. Teraz sa stalo všeobecne známym, že v srbskom generálnom štábe účinkuje viac francúzskych dôstojníkov. Títo dôstojníci ešte pred vypuknutím vojny prešli do Srbska a ich poverením bolo, aby študovali bojišťa balkánskej vojny. Keď vojna vypukla nemohli odcestovať domov a s privolením francúzskej správy vstúpili do srbskej armády. Pridelili ich ku divízii dediča trónu Alexandra.

Albánci proti Srbom.

Skutari 3. septembra. Dľa sem došlých zpráw Albánci na Kosovom Poli vzbúrili sa proti Srbom, vyhlásili revolúciu a obsadili viac dôležitých strategických miest Nového Srbska. Jedna čata povstalých Albáncov dľa chýru obsadila Kočanik.

Útok macedonských revolucionárov.

Sofia, 3. septembra. Dľa zpráw časopisov pri Gümüldži veľký, ponad riekou Vardar vedúci most, macedonskí revolucionári úplne spustošili. Ponevác srbské vrchnosti Macedončanov neprestajne prenasledujú, medzi obyvateľstvom vypuklo nebezpečné vrenie, tak že proti Srbom očakávať možno i ďalšie útoky.

Víťazstvo našich čiat.

(Úradná zpráva.) Na balkánskom bojišti pod velením generálmajóra Pongrácza stojaca tretia vrchová brigáda, ktorá raz už so zďarom vtrhla do bojovnej Čiernej Hory, pred pár dňami znova tiahla proti černo-horskému vojenskému sboru, ktorý stál na pohraničných

vrškoch pri Bileci. Naša brigáda nepriateľa, ktorý bol v prevahe, hrdinským útokom, ktorý trval za viac dní, zpäť zahnela, ukoristila i ťažké delá a svojimi hrdinskými skutkami oslobodila Čiernou Horou ohrožovanú pohraničnú pevnosť.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Srbsko pred hladom.

Dľa spoľahlivých zpráav v Srbsku cena potravných článkov neslýchane poskočila. Nielen pre ľudí niet potravín, ale ani pre lichvu není křmy. Obyvatelstvo zúfale hľadá v ústrety budúcnosti a to tým viac, lebo pomery v novom Srbsku sú práve také neznesiteľné, ako v starom Srbsku.

Hrdinský skutok našich čiat.

Uhorskej Telegrafickej Kancellárii oznamujú z hlavného vojenského stánu :

Hlavné veliteľstvo armády v piatok vydalo nasledovný rozkaz :

Hrdinský skutok 3. vrchovej brigády.

Na avtovackom po hraničnom okolí ležiaca 3. vrchová brigáda už aj pred krátkym časom smele vtrhla na černoorské územia a jej akciu korunoval úplný zdar. Po krátkom oddychu táto malá, smelá, čata 30 augusta znova sa pokúsila napred vniknúť proti černoorským pred Bilecou stojacim a čo do počtu v prevažnej sile sa nachodiacim vojenským silám. Pod vedením generálmajóra Henrika Pongrácza stojacej smelej brigáde vo viacdňových útokoch podarilo sa s veľkou ztrátou odbiť Černoorcov, ktorým vzali jeden ťažký kanón, a úplne oslobediť silne ohrožovanú pohraničnú pevnosťku Bilecu. Za čestnú povinnosť si pokladám, aby som tieto na hrdinskosť a obetavosť poukazujúce skutky smelej 3. vrchovej brigády bez meškania sdelil všetkým veliteľstvám a čatám s tou poznámkou, že som prirodzene nezameškal tento slávny skutok našich na juhu bojujúcich spolubojovníkov oznámiť i jeho veličenstvu.

Arciknieža Fridrich
generál pechoty.

Boje okolo Lovčena.

Taliansky časopis «Corriere della Puglia» oznamuje, že Černoorcí z vrchu Lovčen stále strieľajú na pevnosti v Kattarskom zálive. Ponevác ale Černoorcí nemajú moderné kanóny veľkého kaliberu a aj ich delostrelectvo není veľmi vycvičené, dľa mienky talianskeho časopisu toľo strieľanie není iným, ako márením munície.

Zpráva srbskej armády.

Bukurešť, 5. septembra. «L'Independance Roumaine» oznamuje z Nišu, že srbská armáda vydala úradnú zprávu, v ktorej sdeľuje, že uhorské čaty pozdľž Dunaja a Sávy rozložily kanóny, aby srbskú armádu ustavičnou silnou palbou zadržaly ďaleko od brehu. Väčšie bitky v posledné dni neboly. Srbská armáda teraz pracuje na opevneniach a v celej krajine robí rozličné ochranné poriadky, aby pripravila zdarnú obranu voči nastávajúcim útokom nepriateľa.

Nemecko-ruská vojna.

250.000 Rusov sa poddalo.

Víťazstvo, ktoré nemecké čaty vydobily vo východnom Prusku nad ruskou armádou, pozostávajúcou z 5 vojenských sborov a troch divísií jazdy, pre ruskú vojenskú silu malo katastrofálny následok.

Keď spomenutú ruskú armádu Nemci na čiare Gilgenburg-Ortelsburg porazili a zahnali ku Mazurským jazerám, nemecké čaty začaly ju prenasledovať a síce tým cieľom, že ju obkolesia a prinútiť složiť zbraň.

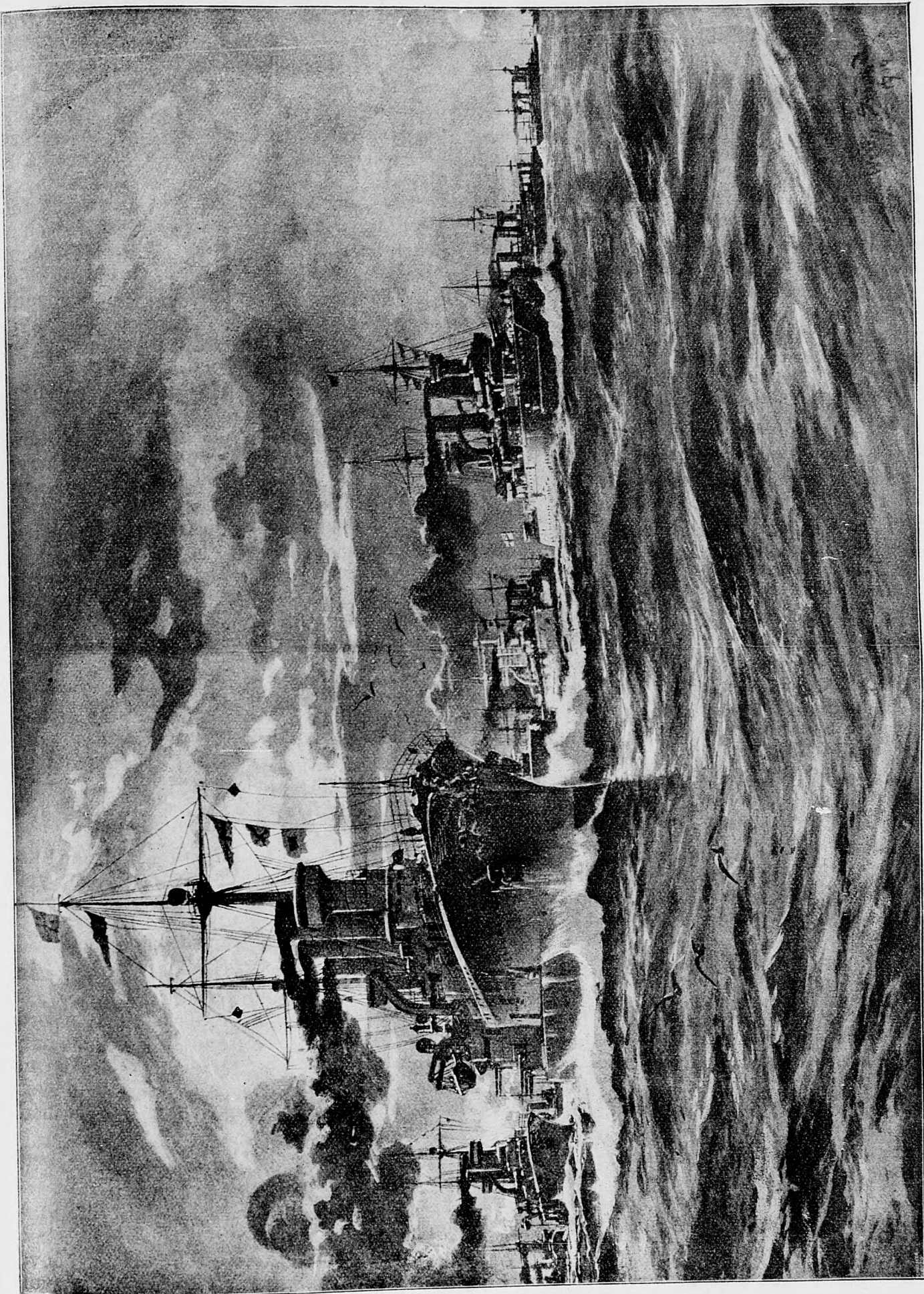
Už z toho chýru, že od Ortelsburgu za Rusmi víťazne postupujúca nemecká armáda zajala 300.000 Rusov, dalo sa tušiť, že pre porazenú ruskú armádu chystá sa katastrofa. Toto tušenie z Berlína došlá úradná zpráva úplne potvrdila.

Spomenutá ruská armáda pozostávala z 13 divísií, teda bola šiestou čiastkou celej zbrannej sily európskeho Ruska.

Túto šiestu čiastku zbrannej sily európskeho Ruska Nemci po bitke 28. augusta úplne obkolesili a s týmto zpečatili jej osud.

Dvestopäťdesiat tisíc Rusov našlo svoj Sedan vo štvorhrane Soldau—Hohenstein—Wartenburg—Ortelsburg.

Zrejme je, že toto nemecké víťazstvo má na vojnu v Ruskom Poľsku a v Haliči mimoriadnu významnosť. Nielen preto, lebo armády Ruska o šestinu ubudlo, lež aj preto, lebo keď bojovná čiara ruskej armády východného Pruska cez Ruské Poľsko tiahne po východnú Halič, až po Černovice, pri Mazurských jazerách obkolesená ruská armáda znamená porážku celého pravého krídla Rusov. Není možné, aby takáto obrovská ztrata nevplyvala aj na naše hrdinsky bojujúce armády v Haliči a v Ruskom Poľsku.

Nemecké válečné lode.

Obkolesené ruské vojenské sbory.

Berlin, 2. septembra. «Berliner Tageblatt» oznamuje: Rusov jeden z Altensteinu prišlý vojenský sbor odbil a zahnal na východ ku Mazurským jazerám. Súčasne od Neidenburgu postupoval jeden druhý nemecký vojenský sbor, konečne od severa prišlo viac divísií zemebrany tak, že Rusi z troch strán obkolesení napriek značnej presile boli zahnatí na okolie močarísk. Dňa 31. augusta víťazné boje viedly sa ďalej a tentokrát bol na rade jeden ruský vojenský sbor, ktorému sa bezmála podarilo uvrznúť. Rusi pred porážkou páchali desné ukrutnosti. Nemeckí dôstojníci hovoria o nich: To sú zločinci, súci na šibenicu, nie vojaci.

Rusi sa z východného Pruska vypratali.

Vrchnosti východného Pruska tých ľudí, ktorí odišli a ktorých umiestnili v Berlíne a na okolí, teraz volajú domov, lebo z východného Pruska nepriateľ je vyhnaný.

Cesta ku Varšave otvorená!

Berlin, 2. septembra. Tu včera pozde večer vyšlo na verejnosť obrovské víťazstvo ktoré nemecké voje vo východnom Prusku vydobily nad Rusmi. Obyvateľstvo na uliciach búrlive privolávalo na slávu generálovi Hildenburgovi, ktorý pri Mazurských jazerách obkolesil silnejšieho nepriateľa a zničiac tri ruské vojenské sbory 70.000 Rusov prinútil složiť zbraň. V tunajších zasvätených kruhoch útočenie Rusov vo východnom Prusku, ktoré im zpočiatku prišlo, pozdejšie ale skončilo sa s ich úplným zničením, považujú za zlomené. Pred nemeckými vojakmi je teraz už otvorená cesta ku Varšave, ku múrom ktorej môžu prísť za 4—5 dní.

Nemecko-francúzska vojna.

60.000 Rusov v nemeckom zajatí.

Berlin, 1. septembra. Z hlavného vojenského stánu včera úradne oznámili:

Armáda generála Klucka na okolí Comblesa bočný útok slabých francúzskych vojenských síl s jedným vojenským sborom odbila.

Armáda generála Bülowa pri St.-Quentine úplne porazila francúzsku armádu, ktorá bola v presile, prv ale počas napredovania chytila jeden bataillon anglickej pechoty.

Armáda generála Hausena v blízkosti Rethela nepriateľa odtiskla ku rieke Aisne.

Armáda württembergského kniežaťa počas

ďalšieho prechádzania cez riekou Maas so svojimi prednými vojami vrhla sa na nepriateľa, pozdejšie ale na protiútok väčšej nepriateľskej vojenskej sily jedna časť čiat prinútená hola vrátiť sa na protejší breh rieky Maas. Pozdejšie armáda zase prešla cez riekou Maas a teraz tiahne ku rieke Aisne. **Táto armáda pevnosť Les Ayvelles počas napredovania zaujala.**

Armáda dediča nemeckého trónu ďalej postupuje ku rieke Maas a na okoliach za riekou ležiacich, keďže veliteľa pevnosti Mondmédy s posádkou pevnosti z príležitosti jedného ich vytrhnutia chytila. Pevnosť padla.

Armáda dediča bavorského trónu a generála Heeringena pokračuje v bojoch vo francúzskej Lotharingii.

Na východe už oznámené víťazstvo armády generála Hindenburga má o veľa väčšiu významnosť, než sa z počiatku zdalo. Napriek tomu, že nad Niedenburgom vystúpily novšie nepriateľské vojenské sily, nepriateľ utrpel úplnú porážku. **Tri vojenské sbory boli zničené a 60.000 mužov, medzi týmito dvaja generáli, padlo do nemeckého zajatia.** Naše čaty ukoristily veľa kanónov a poľných odznakov. Ešte vo východnom Prusku meškajúce nepriateľské čaty začaly cúvať.

Generálny kvartier-majster von Stein.

Nemci vtiahli do belgického Konga.

Rotterdam, 2. septembra. Z Libreville, z hlavného mesta francúzskeho štátu Kongo oznamujú: Nemecké čaty vtiahly do belgického Konga (Afrika).

Belgická kráľovná v Londýne.

Antwerpen, 2. septembra. Belgická kráľovná opustila Antwerpen, aby svojich synov odpredavila do Londýna.

Porážka strednej francúzskej armády.

Berlin, 3. septembra. Veľký generálny štáb sdeľuje: Strednú armádu Francúzov, asi desať vojenských sborov, naše čaty v utorok medzi Reimsom a Verdunom zpät zahnali. V prenasledovaní pokračujeme. Výpady nepriateľa z Verduna sme odbili. Jeho veličenstvo cisár počas bitky zdržoval sa v armáde dediča a celú noc ztrávil medzi čatami.

Generálny kvartier-majster Stein.

Všeobecný strach pred Nemcami.

Berlin, 3. septembra. Bočnými cestami došiel chýr, že obyvateľstvo Paríža opanoval náramný strach. Francúzska vláda vyzvala obyvateľov, aby opustili Paríž a aby šli na

južné strany krajiny; veľa rodín už i odišlo. Vláda porobila všetky prípravy ku tomu, aby štátne úrady z Paríža preložili. Peniaze francúzskeho štátneho áraru už odviezli do Londýna. Aj banky na bezpečné miesta dávajú svoje peniaze, zväčša ich vezú do svojich filiálok v mestách južného Francúzska.

Zeppelinovská vzducholod' nad Antwerpenom.

Berlin, 4. septembra. V stredu nad ráno o 3. hodine Zeppelinovská riaditeľná vzducholod' znova sa zjavila nad Antwerpenom ku ohromnému strachu obyvateľov mesta. Vzducholod' najprv oblietla mesto, potom shodila bomby, ktoré narobily nesmiernu škodu. — Z opevnených miest mesta z kanónov a strojových pušiek naskutku začali strieľať na vzducholod' a ačkoľvek ju počas celého jej zdržovania sa nad mestom silne bombardovali, vzducholod' bez najmenšieho poranenia skončila svoju missiu a neporúchaná vrátila sa do svojej šopy.

Vojenský šarc mesta Brüssela.

Ostende, 4 septembra. Na mesto Brüssel — jako je to už všeobecne známé — Nemci vyhodili 200 millionov frankov vojenského šarcu. Keď vypršal termín odovzdania šarcu, mešťanosta Brüssela nemeckému veliteľovi odovzdal len jeden million frankov. Nemecká vojenská správa nato vyhlásila, že umelecké predmety brüsselských museumov považuje za zhabané a jestli belgické hlavné mesto po vypršaní novšieho termínu nezaplatí pozostávajúcich 199 millionov frankov, tak všetky umelecké poklady brüsselských museumov odvezú do Berlína.

Nemecká jazda pred Parížom.

Berlin, 5. septembra. Veľký generálny štáb z 3. septembra sdeľuje: Pri zaujatí záverečnej pevnosti Givet, ktorá leží medzi vysokými skalami, práve tak ako pri Namure, výtečné služby nám preukázaly z Rakúsko-Uhorska na pomoc poslané ťažké motorové batterie, ktoré následkom ich ľahkého prevážania a istého trafenia do cieľu znamenite účinkovaly.

Záverečné pevnosti Hirson, Ayvelles, Condé, La pére a Laon bez boja dostaly sa do našej moci. Takto teda všetky záverečné pevnosti Severného Francúzska, vyjmúc pevnosti Maubeuge, sú v našich rukách.

Proti Rheimsu útok je započatý. Jazdecké čaty maršalla Klucka až po samý Paríž chodia na výskumy. Západná armáda prekročila čiaru

Aisne a pokračuje v napredovaní ku rieke Marne. Jednotlivé predvoje už i prišly ta.

Nepriateľ pred armádami maršallov Klucka, Bülowa, Hausena a kniežata Württemberského cúva po riekku Marne a za riekku Marne. Voči armáde dediča nemeckého trónu Francúzi opierajúci sa na Verdun pokúsili sa odporovať, ale cez poludnie boli odbití.

Voči armádam dediča bavorského trónu a maršalla Heeringena ešte vždy stoja značné nepriateľské sily v opevnených posiciach na území francúzskej Lotharingie.

V hornom Elsassku nemecké a francúzske čaty križujú a ustavične vedú menšie-väčšie bitky.

Nemci v Rheimsi.

Berlin, 5. septembra. Veľký generálny štáb zo 4. septembra sdeľuje: Rheims bez boja sme zaujali. Len pomaly stáva sa známym, že koľká je korisť armád, lebo čaty v svojom rýchlom postupovaní sa o toto veľmi nestarajú. Batterie a povozy, ktoré sme nepriateľovi vzali, opustené stoja pod holým nebom a v noci pozdejšie prišlé čaty ich pomaly sbierajú.

Dosiaľ len armáda maršalla Bülowa odovzdala punktovné dáta. Táto armáda do konca mesiaca augusta ukoristila 6 zástav, 233 ťažkých kanónov, 116 poľných kanónov, 96 strojových pušiek a 166 povozov, krem toho zajala 12.934 nepriateľských vojakov.

Z východného bojišťa maršall Hindenburg oznamuje, že poslal na cestu vyše 90.000 neranených ruských zajatcov. Toto znamená zničenie jednej celej nepriateľskej armády.

Generálny kvartier-majster Stein.

Francúzska vláda ušla.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje: Dľa zprávy prišlej cez Rím francúzska vláda prišla do Bordeauxa. Havasova agencia oznamuje z 3. septembra, že členovia vlády v budove mestskej rady pod predsedníctvom minister predsedu Vivianiho sišli sa ku ministerskej porade, na ktorej minister vojny podal zprávu o vojenskom položení.

Zaujímavé je, že francúzska vláda aj teraz, ako r. 1870. svoje sídlo preložila do Bordeauxa. Lenže francúzska vláda roku 1870. ušla najprv do Toursu a len keď invasia Nemcov stala sa už príliš nebezpečnou, prešla do Bordeauxa, kde prepustenie Elsasska a Lotharingie Nemcom 12. februára r. 1871. uzavreli za strašného rozčulenia. Zlým príznakom je, že Poincaré a francúzska vláda teraz v tom

istom meste hľadá útoľok. Dľa parížskeho telegramu vláda svoje sídlo preložila do Bordeauxa z vojenských príčin, lebo Paríž bude centrom válečných operácií nemeckej a francúzskej armády.

Na východe čaty maršalla Hindenburga sbierajú novšie a novšie ovocie víťazstva. Počet zajatých so dňa na deň vzrastá a už dosiaľ obnáša vyše 90.000. Že koľko kanónov a inej válečnej koristi leží ešte v horách av močariskách, to predbežne ešte nemožno ustáliť. Dľa dosavadných správ zajali sme troch ruských generálov. Ruský komandujúci generál dľa chýrov, ktoré prišli z ruského prameňa padol.

Generálny kvartier-majster *Stein*

Nemecko-anglická vojna.

Angličania sa boja nemeckých vzducholodí.

Berlin, 3. septembra. Námornicky odborník časopisu «Times» vyslovuje obavu, že Nemci, akonáhle si zadovážia na ceste vedúcej ku Calaisu prístav, tam si zariaďia stanicu pre svoje vzducholode a budú ohrožovať Anglicko. Patričný odborník dáva radu, aby si anglickí športovníci strieľaním nemeckých vzducholodí zadovážili zásluhy.

Strašná porážka.

Z Rotterdamu oznamujú: Anglický ministerpredseda Asquith priznal sa, že porážka Angličanov pri Cambrai bola veľká, ale držanie sa čiat bolo vraj výtečné. Anglické časopisy prinášajú listy z bojišťa, dľa ktorých po bitke pri Cambrai z jednej stotiny zostali živí len traja vojaci. Vojna proti čínskym boxerom a Búrom primerane ku terajšej vojne bola len zábavou.

Spustošenie anglických križiakov

Berlin, 3. septembra. Z Ameriky zo spofahlivého prameňa došiel chýr, že pri východnom pobreží Anglicka v hullskom prístave na uhlie nemecké pod morom chodiace lode spustošily dva alebo tri anglické križiaky. Pri Hulle očiti svedkovia videli sboreniny spustošených križiakov.

Rozhodené anglické lode.

Berlin, 4. septembra. Z Londýna prišli správy, že dve veľké anglické obchodné lode pri New-Castle vrazily do plávajúcej míny a temer v jednom čase utonuly. Z mužstva 5 ľudí sa utopilo, 11 bolo ranené, ostatných zachránili. Míny bola uložila nemecká loď «Kö-

nigin Louise». Podobný osud stihol aj anglickú osobnú parolod «Ena», ktorá tiež vrazila do plávajúcej míny a utonula. Na lodi nachodiacich sa ľudí zachránili.

Naše kanóny v nemeckej armáde.

Dobre nám padá vrelé a vďačné uznanie generála Steina za výtečné služby, ktoré naše 42-centimetrové mažiare preukázaly našim spojencom pri dobíjaní Lütticha, Namura a Giveta. Jedným najväčším prekvapením, ba sensáciou svetovej vojny sú mažiare 42-centimetrového kaliberu. Už dávnejšie sme pripomenuli, že na belgickom bojišti naše mažiare dopomohly Nemcom ku veľkolepým úspechom, ku rýchlemu dobitiu pevností Lütticha a Namura; teraz Nemci aj úradne a s úplným uznaním potvrdzujú naše znamenité služby pred celým svetom. V týchto neslýchaných úspechoch Nemcov má značný podiel aj uhorský priemysel, lebo jednu časť lafetí a nábojov 42-centimetrových kanónov zhotovili v diósgyörskej železodielni.

«Vossische Zeitung» píše: Že správa rakúsko-uhorskej armády motorové batterie cieľom dobitia francúzskych hradov prepustila Nemcom k službe, je dôkazom úzkeho zbranného priateľstva dvoch armád.

Najnovšie zprávy.

Dobíjanie Lublina. — Vyprázdnenie Lvova.

Úradná zpráva (M. T. I.) 6. septembra. Rusi 3. septembra bombardovali okolo Lvova vykopané násypy. Naše čaty ale vtedy už ztadial odtiahly, aby otvorené mesto Lvov nebolo vystavené bombardovaniu a pretože to potrebné bolo zvlášte z ohľadov strategických.

Danklová armáda ďalej vedie ohnivé bitky. Na iných častiach bojišťa našej armády, po veľkých bitkách minulého týždňa, panuje pomerne pokoj.

Generálmajor Höfer,
mestodržiteľ náčelníka generálneho štábu.

Veľké víťazstvo nad Srbmi.

Úradná zpráva. Hlavné veliteľstvo armády 7. septembra vydalo nasledujúci rozkaz:

S radosťou dávam na vedomie že asi 5000 chlapov počítajúca srbská čata, ktorá od Mitrovíc na východ vpadnúť chcela na naše územie, dostala sa do nášeho zajatia. Z tejto príležitosti naše, na východe nachodiace sa státné čaty

ukoristily aj mnoho srbského válečného vystrojenia. Tento rozkaz bezodkladne treba dať na vedomie všetkým čatám armády.

Arciknieža Fridrich,
generál pechoty.

Zničenie Timok-divísie.

Záhreb, 7. septembra. Tlačová pisárka krajskej vlády uverejňuje nasledujúcu úradnú zprávu.

Včera, 6. septembra, srbskú Timok-divísiu ktorá pri Mitroviciach prekročila Sávu, na flaku rozprášily naše rakúsko-uhorské čaty. Kto z nepriateľa nepadol na bojišti, toho zajali. 5000 Srbov dostalo sa do nášeho zajatia a ukoristili sme mnoho válečného vystrojenia.

Frank,
generál pechoty.

Novšie víťazstvo Danklovej armády.

Hlavný valečný stan 7. septembra. Proti Danklovej armáde nepriateľ po železnici dostal značnú posilu. Pod veliteľstvom Kesztranska stojace naše čaty víťazne odrazily všetky nápady a zajaly šesťsto Rusov. Ostatne, na oboch bojištách ako posial známo, panuje pomerne pokoj.

Generálmajor Höfer,
námestník náčelníka generalného štábu

Vyzvanie lekárov abstinentných.

Spolok lekárov abstinentných k obecenstvu obracia sa s nasledujúcim vyzvaním:

Bratia, synovia, priatelia a príbuzní naši stoja v ohni. Za našu vlasť, za náš pokoj, za našu bezpečnosť obetujú svoju krv, svoj život. Našou najsvätejšou povinnosťou je, aby sme obľahčili osud ich rodín, ich detí ostavších bez pomoci, bez živiteľa.

Lud Uhorska každoročne vydá mnoho sto millionov korún na liehové nápoje. Liehové nápoje nemôžu sa ale považovať za vhodnú potravu, neposilňujú, nehrejú, na liehové nápoje vydané peniaze sú teda zbytočným výdavkom. Hrozne prehrešaje sa každý, kto v týchto časoch svoje peniaze ľahkomyselne márne a obracia na liehové nápoje, zvlášte keď si pomyslí, koľko dobrého mohol by s tými peniazmi konať, keby ich obrátil na podporovanie rodín narukovaných.

Každý nech koná svoju povinnosť!

Robotníci Uhorska, tie peniaze, ktoré ste doteraz vyhadsovali na liehové nápoje, obráťte teraz na pokrm, na výživu pre seba samých, pre vaše rodiny a pre vaše deti.

Občania, odložte tie dvadsaťhalierniky a koruny, za ktoré ste doteraz kupovali liehové nápoje a cestou kancelárie pomocnej akcie obracajte ich ku podporovaniu rodín našich hrdinských vojakov. Narukovaným vojakom preukazujme našu ochotnosť občerstvujúcimi nápojmi, čajom, čokoládou, dobrým pokrmom, nedávajme ale a neposielajme pre nich liehové nápoje, bo tie oslabujú ich vzdorujúcu schopnosť.

Spoluobčania! Náš boj je spolu bojom civilizácie proti cárskemu sivevoli a kozáckemu panovaniu. Chytiť sa musíme každého spôsobu, aby sme k víťazstvu priviedli našu svätú vec.

Spolok uhorských abstinentných lekárov.

B E S E D N I C A.

Ruský vojak.

V rusko-japonskej vojne medzi nepočtými udala sa aj nasledujúca vec:

Jednoho ruského vojaka postavili na breh rieky, aby tam strážil jednu truhlu s peniazmi. Rieka sa ale rozvodnila a vyliala. Vojaci pred povodňou rozutekali sa na všetky strany. Mnohí z nich kričali na strážiacieho vojaka, aby utekal, bo ho voda vezme. Vojak ale ani sa nepohol z miesta a taktodpovedal:

— Mne to rozkázali, aby som tu ostal.

A tam zahynul v rozvodnenej rieke.

Na šťastie len táto slepá poslušnosť je jedinou čnosťou ruského vojaka a aj táto je opravde v menšej čiastke ruskej armády.

Generál Moltke roku 1856. chodiac po Taliansku v jednom liste zaujímavou charakterizoval ruského vojaka.

— Jednoduchý ruský mužik — píše Moltke — je dobrý a pokoja milovný človečik, lež rozkaz svojho predstaveného, ešte keď sa aj nesrovnáva s jeho presvedčením, slepo koná.

Skutočnosť je, že medzi Rusmi nikdy nedajú sa udomáčiť boxerské pasovačky alebo hry s divými býkami. Veľká sociálna bieda, ktorá sa od sto rokov na nich uvaluje, chudoba a každodenná starosť otupila a skrotila ich.

Paul Dérouléde, známy francúzsky revanšapoštol a nenávidenec Nemcov, cestujúc po Rusku, navštívil Tolstojku a chcel ho nakloniť k svojim revanš myšlienkam. Jasnaja-poljanaisky pustovník s úsmevom počúval prednášku ohnivého Francúza a radil mu, aby svoje

myšlienky predniesol jednomu jasnaja-poljanaiskému sedliakovi, čo asi povie na to. Tak sa aj stalo.

Dérouléde a Tolstoj navšívili toho sedliaka a veľký ruský spisovateľ verne tlumočil mu všetko, čo povedal Francúz.

Sedliak za čas načúval, potom pokrútil hlavou a riekol:

— Nie, to neschvaľujem. Nech si len Francúz obrába svoju zem, aj my našu obrábajme a vo sviatok podvečer sadnime si spolu do krčmy a vypime si pár pohárikov vutky. A aj Nemeč nech drží s nami, bo aj to je hodná chlapina a tak vravia, že tiež zdrží niekoľko pohárov trúnku...

Takto premýšľa ruský sedliak a keď vŕul predsa zbraň chytili na «dobrú chlapinu» Nemca, len prikazu a prisaha poslúchajú. V tejto poslušnosti ale sa aj vyčerpá celá čnosť fatálneho a otupeného ruského vojaka a poddôstojníka.

Generál Zerpitzky, veliteľ 10. vojenského sboru, v jeho dennom rozkaze, ktorý vydal 4. apríla r. 1907., poukázal na chyby a nedostatky ruského vojska.

— Nielen mužstvo, lež ani väčšina dôstojníkov nevie, čo sa deje u susedných, v ohni stojacích oddieloch. Na každú otázku toto odpovedajú: Nevie. Ani jedon nevidí ďalej od nosa. Hlúpa bojzľivosť opanuje ich na tú myšlienku, že ich nepriateľ obkľúči alebo od zadku napadne a veľmi ľahko oddajú sa strachu. Vzdor všetkej osobnej smelosti pomúti ich najmenšia nečakaná udalosť a vtedy podobní sú k hlúpym divým zverom.

V japonskej vojne sa dokázalo, že ruské vojsko bez vodcu nič nestojí, bo hlavu ztrati. Nemirovič Dančenko, známy to ruský spisovateľ, po liaojanskej bitke svedkom bol nasledujúceho výjavu:

Ruské čaty zrazu, bez toho, že by k tomu rozkaz boli dostaly, zanechaly na vrchoch zaujaté pozície a zúfale utekaly do doliny, kde bol hlavný tábor. Takýto pád častokrát sa udal a riadne toto zapríčinilo, že keď daktorý z vojakov vo sne zavola: «Idú Japonci!» vojaci ako bez seba poskákali z ležiska a keď officierov nevideli medzi sebou — a tí obyčajne do dediny šli nocovať — rozbehli sa, kde slobodná bola cesta.

Zpustlosti ruského vojska na príčine sú aj ruskí officieri. Ruskí vojaci po vojne aj sa ozvali proti hrozným zneužívaniam dôstojníkov a vyšetrovanie dokázalo, že jak v biednom stave je ruské vojsko. *O. Hl.*

CHYRNIK.

Jeho svätosť Pápež Benedik XV. korunovaný bol v sobotu, 5. septembra, v pondelok vo vyluchu prijal sbor pri Vatikáne akreditovaných diplomatov, v útorok, 8. septembra držal prvé konzistorium v ktorom jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska a arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch slávnostne prijal kardinálsky klobúk.

Jeho veličenstva kráľa veľkodušný dar ľudu bez zamestnania. Jeho veličenstvo kráľ cieľom ulavenia biedy ľudu bez zamestnania v krajinách koruny uhorskej a v Rakúsku zo svojej súkromnej pokladnice daroval po 100.000 korún.

Otec k synovi. Víťaznému vodcovi nemeckej armády dedičovi bavorského trónu Ruprechtovi náhle zomrel najstarší synček. Malé knieža, ktorý by bol nosil bavorskú korunu, s veľkou sústrasťou pochovali v Mníchove v chráme sv. Kajetána a bavorský kráľ Ludvik svojmu synovi Ruprechtovi, ktorý počas pohrabu bojoval vo Francúzsku, poslal nasledovný telegramm:

«Z Kajetánu, kde sme práve teraz pochovali nášho Luidpoldka, naše myšlienky pospiechajú k tebe. Boh udržiavaj tvoju silu a pevnosť, aby si verným a hrdinským plnením povinností proti nepriateľovi premohol ťažký úder osudu a aby si so svojimi víťaznými čatami ďalej mohol kráčať na cestách víťazstva.»

Vojakom netreba poselať peniaze. Ministerstvo vojny dozvedelo sa, že u poštových úradov neočakávané veľa peňažných listov odovzdali na adresu vojakov na bojišti. Z príslušného miesta preto sdeľujú, že vojsko v tábore má tú najlepšiu opateru a krem toho riadne dostáva žold, ako válečný príplatok. Skutočnosť je tedy, že mužstvo má dosť peňazí a usiluje sa ich domov poselať. Z tejto príčiny ani jednému vojakovi netreba peniaze poselať.

Vyznačení generáli. Jeho veličenstvo kráľ podmaršalla rytiera Emila Zieglera a generálmajóra Blažeja Dániho de Gyarmata za ich smelé, hrdinské a obozretné držanie sa pred nepriateľom pochválil. Rytier Ziegler narodil sa r. 1861. v Brassóve. R. 1880. opustil viedeňskú vojenskú akademiú a stal sa poručikom jedného ulánskeho pluku. R. 1907. vymenovali ho za generálmajóra a za veliteľa tarnovskej jazdeckej brigády. R. 1911. stal sa podmaršallom a veliteľom 2. jazdeckej divisie v Prešporke. Blažej Dáni de Gyarmata narodil sa r. 1864. v Budapešti. Vojenskú školu skončil r. 1891. R. 1909. jako plukovník bol veliteľom 32. pešieho pluku. Roku 1914. vymenovali ho za generálmajóra a stal sa veliteľom 62. pešej brigády. — Zpomedzi našich vodcov mimo dvoch menovaných najviac pochvaly dostalo sa jazdeckému generálovi Viktorovi Danklovi, veliteľovi insbruckského vojenského sboru, ktorý od tedy, ako sa stal veliteľom vojenského sboru, vždy sa zaoberal s plánmi ruskej vojny a tak najlepšie pripravený išiel teraz na bojište. Generál Dankl narodil sa r. 1854.

Pamiatka zpäťzaujatia budínskeho hradu. Pamiatku 228. výroč. dňa zpäťvydobitia budínskeho hradu od Turkov s pietou zasvätili v stredu v Matiašovskom korunovačnom chráme v budínskom hrade. Z príležitosti výročitého dňa titulárny biskup opát-farár budínskeho hradu dr. Anton Nemess vydržoval poďakovacie služby Božie, po ktorých s vrúcnou modlitbou obrátil sa ku Pánu nebies, aby požehnal našich bojujúcich vojakov. Vo veľkom počte shromaždené obecenstvo s hlbokým dojatím počúvalo modlitbu arci-

pastiera. Na pamätnej slávnosti popredná spoločnosť budínskeho hradu vo veľkom počte bola prítomná.

Dar jeho veličenstva kráľa. Jeho veličenstvo kráľ viedenskému a budapeštianskemu výboru, ktoré výbory utvorené sú cieľom podporovania rodín vojakov nemeckej ríše, zo svojej súkromnej pokladnice vyasig-noval po 15.000 korún. Tento skutok nášho panovníka, pohnútkou ktorého bola starostivosť oproti nemeckým bojovníkom, ktorí sa na území monarchie zdržujú, tak v monarchii, jako i v Nemecku vzbudil najlepší dôjem.

Veľkodušnosť zahraničného ministra. Gróf Leopold Berchtold, spoločný minister zahraničia, so svojou manželkou rakúskemu a uhorskému Červenému Krížu v cenných papieroch darovali po 10.000 korún, mimo toho rakúskemu a uhorskému vojsku napomáhajúcemu úradu darovali po 5000 korún. Manželka zahraničného ministra v spolkových miestnostiach Leopoldinumu, za-riadila 30 postiel pre ranených vojakov.

Obetivosť Poliakov na vojnu. Na vojenskú zá-kladinu poľských legií, ktoré v spojení s rakúsko-uhorskou armádou pod poľským komandom majú bojovať proti najväčšiemu vrahovi Poliakov: proti Rusovi, obe-tovali: mesto Krakov jedon million, mesto Tarnov sto-tisíc a traja významnejší poľskí mužovia Galície po 5000 korún.

Klerici a vojna. Rektor ostrihomského väčšieho semenišťa, dr. Franc Kopernický, nariadil, aby zdravo-vedu a naukobeh opatrovania chorých skončivší trefo-roční vojopovinní klerici 23. augusta narukovali cieľom opatrovania nemocných vojakov. Ostatní nech doma berú účasť v miestnom sriadení pomocnej akcie. Cho-vancov nitrianskeho väčšieho semenišťa, ktorí vľan hlásili sa dobrovoľne, osvietení pán biskup nitriansky gróf Vilhelm *Batthány* na vyzvanie prešporského vo-jenského veliteľstva, povolal k službe opatrovania ne-mocných. 23. augusta narukovalo 21 klerikov za opatrov-nikov do nitrianskej vojenskej nemocnice. V Rjeke (Fiume) tiež upotrebujú klerikov ku opatrovaníu rane-ných, podobne i v nemocniciach horvatských.

Vlastenectvo kňazstva. Nemecké cirkevné noviny s veľkou oduševnenosťou účtujú o tom, s jak veľkou sebaobetivosťou kona kňazstvo svoje vlastencké po-vinnosti. Z mnohých dát spomeneme len značnejšie pády. Dr. A. Hittmair, biskup v Linci, vstúpil za dobro-voľného opatrovníka do nemocnice Milosrdných v Linci. Nemeckí Jezuiti, ktorí v hollandskom Valkenburgu tak-rečeno vo vyhnanstve žili, s veľkou oduševnenosťou pospiechajú tiež na obranu vlasti. Zpomedzi údov rádu 95 dobrovoľne ponúkali svoje služby nemeckému voj-vodecovstvu. Saský knieža Maximilian, professor kolin-ského semenišťa, ako vojenský kňaz účinkuje pri ne-meckom vojsku.

Obetivý holič. Horvatské noviny minule uverejnili nasledujúcu zprávu: Istý holič po vyhlásení mo-bilizácie dal ohlásiť, že všetkých horvatských dom-obrancov hotový je ostriať a oholiť bezplatne. Priro-dzená vec, hlásilo sa množstvo povolaných, takže holič

spolu s pomocníkami cez celý týždeň holil a strihal svojich hostí bez unovania od včas rána do 11. hod. v noci. Štyria pomocníci spolu s majstrom a chlapcom obslúžili denne vyše 350 hostí. Za náhradu svojej práce obetivý holič každého z vojakov prosil, aby sa vpísali do knižky na ten cieľ určenej.

Výročitý deň katastrofy pri Sedane. V utorok, 1. septembra minulo 44 rokov tomu, čo Nemci pri Sedane porazili Francúzov na hlavu. Hlavný vodca francúzskej armády Mac Mahon 31. augusta roku 1870. so svojou armádou zastal pri Sedane a nemecké čaty mu tak zastavily cestu, že rozhodujúcej bitke viac vy-hnúť nemohol. Voči 120.000 hláv počítujúcej francúz-skej armáde stála 220.000 mužov počítujúca nemecká armáda. Bitka začala sa o 4. hodine ránc. Popoludní do 4. hodiny nasledovaly utoky jedon za dru-hým, ale Francúzi nevedeli prefať obruč Nemečov. Popoludní o 5. hodine polozenie francúzskej armády stalo sa neznesiteľným a generál Wimpffen, ktorý na-miesto raneného Mac Mahona prevzal velenie, začal s Nemcami vyjednávať. Dňa 2. septembra ráno už pod-písali kapituláciu. 104.000 Francúzov i s municiou sa poddalo Nemecom a francúzsky cisár Napoleon III. pa-dol do zajatia Nemečov, svoju šabľu odovzdajúc cisá-rovi Vilhelmovi I., starému otcovi terajšieho cisára Vilhelma II.

Matka náčelníka generálneho štábu. Z Viedne oznamujú, že matka náčelníka generálneho štábu Bar-bora Konrád 1. septembra slávila svoje 90. narode-ziny, z ktorej príležitosti zo všetkých kruhov spoločnosti dostala veľmi mnoho srdečných gratulácií. Arcikňažna Izabella so svojou dcérou osobne gratulovala Conra-dovej, ktorá dostala mnoho pozdravujúcich telegram-mo i od takých osôb, ktoré vôbec nepozná.

Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh pre slovenských veriacich 13. sept. povede púť na milostné miesto Maria Štain. V nedeľu ráno o 6-tej hodine bude svätá omša za pútnikov v Jozefovskom kostole a po skončení sv. omše pohnú sa pútnici v mene Božom s procesiou. Na milostnom mieste Maria Štain bude sv. omša so spevom slovenským za pútnikov; taktiež aj slovenská kázeň. Popoludní o 2. hodine začnú sa modliť sv. ruženec a spievať litánie k úcte blahoslave-nej Panny Marie. Po skončení služieb Božích vrátíme sa s procesiou nazpät a dorazíme večer okolo 8. ho-diny do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu súčasťnite sa v čo väčšom počte na tejto slávnosti Marian-skej. V páde nepriaznivého počasia púť sa odbaví v nasledujúcu nedeľu. Vodcom púte bude známi duchovný Dr. Pavel Žiška. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu Ján Krajči, Anton Vrana, modleník, Vincenc Jonec.

Každý najmenej jedného člena za-dováž Katolíckej Ľudovej Jednote!

Lemberg, (Lwov) 25. augusta.

Myslím, že babilonský zmätok nič nebol pri tom, čo sa včulká v Lembergu deje. Mesto toto podobá sa k mravečnému hniezdu, ktoré zlá ruka potírila. Po uliciach celé dávy zúfalého ľudu. Pred bytom veliteľovým stále stoja tisíce a tisíce ľudu a rozčúleno čakajú nové zprávy z bojišťa, zajatých Rusov, nepriateľské kanóny, zástavy a čo iné. Nepočetné automobile, motorové bicykle na všetky strany lietajú, trúbiac po uliciach. Ordonanci sem a tam chodia, zároveň oficiéri a vojenski lekári neprestajú.

Cielom dosavádnej našej vojenskej operácie bolo, aby sme vpád Rusov zadržali. To všetko len menšie-väčšie šarvátky boli medzi pohraničnou predstrážou. Ale aj v týchto malých šarvátkach Rusi primerne veľké ztraty trpeli v mŕtvých, v ranených a v zajatých, kým naši ľudia skvele zastali svoje miesto. Takto pri Torinke jedna malá čata rakúskych domobraníkov jednu celú brigádu kozákov vohnala do rieky. Rakúski landšturmisty boli komandovaní ako zaokrytie trenov a ich komandant, jeden viedensky oficiér od lanšturmy jeho stodvadsať mužov tak šikovne postavil, že Rusi sa nazdávali, že s oddielami pešiakov majú začínenie.

Jedného zajatého ruského dôstojníka sa potom opýtali, že čo myslí, jak veľká truppa rozohnala jeho brigádu. Načo on odpovedal, že najmenej dva celé pluky. Toho istého dňa naše čaty z pomedzi napred vtisnutého ruského vojska, odbili desiatu brigádu a zapríčinili jej hroznú ztratu.

Nezapomniteľný výjav bol príchod ruských zajatých do Lembergu. Po uliciach a v obkloch človek na človekovi. Napredku išli lapení kozáci pešky. Za nimi vozmo oficiéri. Za vozmi viac sto oširovaných kozáckych koní, napokon nesmierny počet vozov naložených puškami, pikami, šablami a inou zbraňou čo naši odobrali od Rusov. Skoro každý deň dovážajú nových zajatých do Lembergu.

Jedného večera dostali sme zvláštnu korisť. Vysoko nad nami ukázal sa jeden ruský aeroplán. Celý dážď guľiek sme pustili naň a stroj dostal ranu. Letúň obrátil stroj a pokúsil sa lietať ku ruským hraniciam. Motor ale na tolko bol ranený, že docela zastal a lietadlo nútené bolo sosadnúť na zem. Vodič stroja na našu veľkú radosť bol podplukovník Martinov, majiteľ a hlavný veliteľ 140. ruského pešiackeho pluku.

Ruskí vojaci nečinia na človeka zvláštny dôjem. Väčšina teší sa, keď do zajatia padne. Zajatí Rusi z Wannovského brigády žalovali sa, že už desiaty deň nedostali ztravy a že len z toho žili, čo od ľudí nabíjali.

M. Š.

Naši vojaci o srbskej vojne.

Do Segedína tieto dni priviezli vyše tisíc zväčša ľahšie ranených vojakov, zväčša českých Nemcov a Maďarov zpoza Dunaja. Títo vojaci rozprávajú čo zažili, ako sa držali v bitkách proti Srbom. Jeden fírer, český Nemeč hovoril nasledovné:

— Zo Šabacu sme prišli, tam sme rozprašili Srbov. My sme len ľahšie boli ranení. Nielen s nepriateľom, lež i so ženskými sme mali robotu. So všetkých stran striedali na nás. Zväčša vyliezli na stromy, skryli sa za kry a do takých skrytých tiešnav, ktoré sú na našich mappách ani nie označené. Srbská pechota je odvážlivá. Ich delostrelci veľmi dobre vedia narábať s kanónami, ale náboje majú zlé. Ja som ležal celkom nazadku v rezerve a tam ma trafila guľa. My sa všetci vyliečime za pár týždňov.

Potom fírer, český Nemeč rozhovoril sa o Uhorsku:

— Nám doma vždy hovorili, že akí zlí ľudia sú Maďari. No, keď sa dostanem domov, veď ja dám tým hlúpym civilom. Tak, ako v Segedíne, nás nikde nevitali. Ako keby boli našimi otcami, matkami, bratmi

(Dokončenie nasleduje.)

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 86, 42 K. — **Mešove posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina aa'bo 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 118 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho sňotovujeme vo veľkosti dia vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Šachsej, Lobes** 134. pri Pilsen (Čechy).

Umelecký ústav kostolného zariadenia.

Vlastné dōroby! **Karol Prin-ner**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúcich obvodov: Brix a Anders, Zambach a Müller Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviale, baldachýny, úplné ornáty, kostolná bielizeň, alby, kamže, atď. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v najskvostnejšom vyhotovení, svietniky, kalichy, ciboria, pastorále, križe, kadidlá. Kostolné a spolikové zástavy, čipky a vyšívania umeleckého vystrojenia.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva **FRANZ BAUMGARTEN** Budapest, VII., Rózsa-u. 27. Telefon József 33—72.

Bazilika zlato-kosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiada. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej **«Bazilika zlato-kosy»**. Dorábanie tejto kosy je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného upotrebenia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierkou zasielame:

- 1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5-30, 9 mm. 7-50, 12 mm. 8-50 kor.
- 1 " " s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8.60, 12 mm. 9-20 kor.

Potrebné guľky ratame lacno.

Vlasystrihací stroj K 5.—, Zebendreva križ s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—, 1 podobný veľký stojací križ K 2-70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3-80. 1 liatý železný križ ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—, 160 cm. vysoký K 16.—. Sbierateľom objednávateľov našich kôš, po 10 kusoch 1 zdarma, po 30 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ prim-skeho a hlavnokapitulskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.

Makulatura-papier

(starých novín papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 kor. k dostaniu u vydavateľstva.

Tlačou Stephaneum uč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.